

Siikalatvan kunta
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Ympäristölupa
26.1.2023

Piippolan Rahka-ahon ampumaradan ympäristölupa, Siikalatva

Diaarinumero 37/11.01.00.00/2023

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta 26.1.2023

Valmistelu, ympäristötarkastaja; 044 5118 615

Myöntämispäivämäärä: 26.1.2023

1. Asia

Piippolan Metsästysyhdistys ry, Piippolan seudun riistanhoitoyhdistys sekä Pulkkilan Erä ry on toimittanut ympäristölupahakemuksen Siikalatvan kunnan ympäristövalvontaan **15.11.2022** koskien Siikalatvan Piippolassa osoitteessa Rahka-ahontie 110 sijaitsevan Rahka-ahon ampumaradan toimintaa. Ampumarata sijaitsee kiinteistöllä 791-412-16-3. Olemassa olevan ampumaradan ympäristöluvan mukaisesti alueella sijaitsee kivääriammuntaan soveltuva luotiaserata, joka sisältää pienoishirvi- ja villikarjuradan, hirviradan sekä luodikkoradan. Radalla ammutaan liikemaalia (hirvi, pienoishirvi ja villikarju) sekä tauluja (luodikkorata). Radan kuormitus kohdistuu yhteen taustavalliin. Luotiaseradan toiminnan osalta haetaan muutoksia laukausmääriin.

Ampumaratatoiminnan laajentamista varten Siikalatvan kunta on hankkinut lisää pinta-alaa viereiseltä kiinteistöltä 8,66 hehtaarin määrään, jonka kiinteistönnumero on 791-412-16-100. Kiinteistölle 791-412-16-100 haetaan lupaa haulikkoradalle skeet- ja trap- ammuntaan sekä liikuteltaville heittimille. Molempien ratojen kiinteistöt omistaa Siikalatvan kunta, ja ne on vuokrattu Piippolan Metsästysyhdistys ry:lle, Piippolan seudun riistanhoitoyhdistykselle ja Pulkkilan Erä ry:lle.

Ympäristölupahakemuksessa esitetyt vuosittaiset laukausmäärät ovat luodikkoradan osalta 10 000 laukausta vuodessa (aiemmin 7000 laukausta vuodessa) ja haulikkoradan osalta lupahakemuksessa esitetty laukausmäärä on 25 000 laukausta vuodessa.

2. Toiminnanharjoittajat:

Mikko Äijälä (Hakija, hakemuksessa esitetty vastuuhenkilö) 044 5118 335

Piippolan Metsästysyhdistys ry (2613907-8)

Piippolan seudun riistanhoitoyhdistys (0755870-1)

Pulkkilan Erä ry (2797048-8)

Anttilantie 4

92620 Piippola

3. Luvan hakemisen peruste

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 §:n 1 momentin ja liitteen 1, taulukon, 2 kohdan 14 a mukaan ulkona sijaitsevalla ampumaradalla tulee olla ympäristölupa. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on ympäristönsuojeluasetuksen (713/2014) 2 §:n kohdan 13 a mukaan toimivaltainen lupaviranomainen. Toiminnan olennaista muutosta (haulikkoradat) koskevan hakemuksen (Ysl 29 §) lisäksi samassa yhteydessä haetaan muutosta (Ysl 89 §) ympäristöluvassa oleviin kivääriradan toimintaa koskeviin määräyksiin niiden selventämiseksi ja päivittämiseksi ajan tasalle mm. laukausmäärien ja lainsäädäntöviittausten osalta.

4. Asian vireilletulo

Lupahakemus liitteineen on jätetty Siikalatvan kunnan Ympäristövalvonnalle 15.11.2022 ja hakemusta on täydennetty hakemuslomakkeella 31.11.2022. Hakemus on kuulutettu 1.12.2022 ja kuulutus on ollut nähtävillä 9.1.2023 asti.

5. Lupaviranomaisen toimivalta

Valtioneuvoston asetuksen ympäristönsuojelusta (713/2014) 2 §:n i momentin 13a) - kohdassa tarkoitetun ulkona sijaitsevan ampumaradan ympäristölupa-asian ratkaisee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Siikalatvalla toimivaltainen ympäristölupaviranomainen on rakennus- ja ympäristölupalautakunta.

6. Voimassa olevat toimintaa koskevat viranomaispäätökset ja sopimukset

Ampumarata sijaitsee Siikalatvan Piippolassa kiinteistöllä 791-412-16-3. Alue on vanha kaatopaikka, joka on vuokrattu Piippolan kunnalta Piippolan seudun riistanhoitoyhdistykselle ampumaratakäyttöä varten alkaen vuodesta 2007. Ampumaradalla on olemassa olevaa kivääri-/luodikkorataa koskeva Piippolan seudun riistanhoitoyhdistyksen nimissä oleva ympäristölupa, jonka on myöntänyt Haapaveden kaupunki 5.12.2008.

Ampumaradan nykyisen ympäristöluvan mukainen ratatoiminta sisältää:

- Luotiaserata, jossa pienoishirvi-, villikarju, hirvi- sekä luodikkorata (50 m, 75 m ja 100 m)
- Pienoishirvi- ja villikarjuradan (50 m katos) sekä hirviradan (75 m katos) katokset ovat sivusuuntaisesti liikuteltavissa, katoksissa 2 ampumapaikkaa/katos. Lisäksi hirviradan 75 metrin katoksessa on ammunnanvalvojan paikka
- Luodikkoradan 100 metrin kiinteässä avokatoksessa 10 ampumapaikkaa
- Radalla ammutaan liikemaalia (hirvi, pienoishirvi ja villikarju) sekä tauluja (luodikkorata)
- Radan kuormitus kohdistuu yhteen taustavalliin

Hakemuksessa on esitetty kiväärirataa koskevia muutoksia laukausmääriin, taustavallia koskevaan puhdistusveloitteeseen ja lainsäädäntöviittausten ajantasaistamiseen.

7. Toiminta, jolle lupaa haetaan

Piippolan Rahka-ahon ampumarata

Osoite Rahka-ahontie 110

Kivääri/luodikko rata-alueen kiinteistötunnus 791-412-16-3, Luodikkoradan keskipisteen koordinaatit ovat N448470, E7121534 ETRS-TM35FIN.

Uuden haulikkoradan kiinteistötunnus 791-412-16-100

Rata-alueen kiinteistöt omistaa Siikalatvan kunta, ja ne on vuokrattu seuraaville toimijoille ampumaratatoimintaa varten: Piippolan Metsästysyhdistys ry, Piippolan seudun riistanhoitoyhdistys sekä Pulkkilan Erä ry.

Rata-alueen käyttäjäryhmät koostuvat pääosin yhdistysten jäsenistöstä. Toiminta on saanut ympäristöluvan luotiaseradalle 5.12.2008.

Ratojen käyttö, käyttäjät ja laukausten määrät

Rahka-ahon ampumarata on perustettu vuonna 2012. Kiinteistöllä 791-412-16-3 on aiempi ampumaratatoimintaa koskeva luotiaseradon ympäristölupa, jonka toimintaa aiotaan jatkaa. Lupahakemuksessa on esitetty muutoksia myös olemassa olevan luotiaseradon toimintaan seuraavasti: Luotiaseradon osalta uudessa ympäristölupahakemuksessa ympäristölupaan haetaan muutoksia vanhan kaatopaikan osalta oleviin pohjavesitarkkailuvaatimuksiin, lakimääräysten ajantasaistamista ja kivääriradan laukaismäärien nostamista 7000 laukauksesta 10 000 laukaukseen vuodessa. Muilta osin kivääriradan toiminta on tarkoitus säilyttää ennallaan.

Lisäksi viereiselle ampumaratatoimintaa varten Siikalatvan kunnalta vuokratulle kiinteistölle 791-412-16-100 haetaan lupaa kokonaan uudelle toiminnalle, jonka mukaan radalla toimisi päällekkäiset skeet- ja trap-haulikkoradat, joiden lisäksi radalla voisi käyttää vapaasti liikuteltavia heittämiä.

Rahka-ahon ampumaradan toiminta-ajat on olleet maanantaista perjantaihin 9.00- 22.00, lauantaisin 9.00-22.00 ja sunnuntaisin sekä pyhäpäivisin 12.00-21.00. Toiminta-aikoihin ei ole haettu muutoksia uudessa hakemuksessa.

Olemassa olevan luvan mukaiset luotiaseradat sijaitsevat ampumarata-alueen itälaidalla, ja niiden ampumasuunta on pohjoiseen/ luoteeseen. Luodikkoradalla 100 metrin kohdalla on 10 ampumapaikkaa sisältävä kiinteä ampumakatos. Lisäksi radalla on 50 metrin ja hirviradan 75 metrin katokset, jotka ovat sivusuunnassa liikuteltavia. Liikuteltavissa katoksissa on 2 ampumapaikkaa/ katos. Isohirviradan 75 metrin katoksessa on ampumapaikkojen lisäksi ammunnanvalvojan paikka.

Luotiaseradalla on entuudestaan 2- 3 metriä korkeat maa-aineksesta kasatut sivuvallit sekä 4 metriä korkea taustavalli. Edellä mainittujen lisäksi radoilla on betoninen etuvalli, joka on peitetty maa-aineksella. Kyseisellä radalla ammutaan liikemaalaa (isohirvi, pienoishirvi ja villikarju) sekä tauluja (luodikkorata). Kyseisten ratojen kuormitus keskittyy yhteen 4 metriä korkeaan taustavalliin.

Ampumaradan käyttäjät ovat pääasiassa Piippolan Metsästysyhdistys ry, Piippolan seudun riistanhoitoyhdistys ry sekä Pulkkilan Erä ry, joista enimmäkseen koostuu noin 500 henkilön vuosittainen käyttäjämäärä. Aktiivisia käyttäjiä on noin 150. Radan luvan mukaisesti radalla harjoitetaan metsästys- ja urheiluammuntaa pienikaliiperisilla aseilla (alle 12.7 mm), eli kivääreillä ja haulikoilla. Ratoja käytetään eniten arki-iltaisina ja viikonloppuisin.

Vuosittaiset laukaismäärät kivääri/luotiaseradalla on hakemuksessa esitettyjen arvioiden mukaan aiemmin ollut noin 7000 laukausta vuodessa. Lupahakemuksessa luotiaseradalle anotaan lupaa maksimissaan 10 000 laukaismäärälle.

Uuden haulikkoradan (skeet- ja trap- radat sekä liikuteltavat heittimet) osalta tarkkaa laukaussmäärää ei ole voitu määrittellä, koska lähialueella ei ole ollut käytössä olevaa haulikkorataa 2000-luvun alun jälkeen. Hakemuksessa esitetyn arvion mukaan laukaussmäärät haulikkoradalle tulisivat olemaan enintään 25 000 laukausta vuodessa.

Radalla järjestetään vuosittain alueellisia, paikallisia ja jäsenten välisiä kilpailuja. Poikkeuksellisia toiminta-aikoja vaativia kilpailuja radalla järjestetään enintään 2 kpl vuodessa. Hirviradalla suoritetaan lakisääteinen ampumakoe, joka on edellytyksenä, mikäli aikoo metsästää rihlatulla luotiaseella hirvieläimiä (kuusipeura, saksanhirvi, japaninpeura, metsäkauris, hirvi, valkohäntäpeura ja metsäpeura) tai karhua. Ampumakokeessa keskeistä on harkitun ja tarkan riistalaukauksen merkitys, sekä se, että kokeessa käytetään entuudestaan tuttua, asianmukaisesti kohdistettua asetta. Lakisääteisen ampumakokeen järjestäjä on riistanhoitoyhdistys, joka antaa hyväksytystä suorituksesta todistuksen. Rahka-ahon ampumaradalla lakisääteisiä ampumakokeita järjestää Piippolan seudun riistanhoitoyhdistys. Lakisääteisiä kokeita on vuosittain touko- syyskuun välisenä aikana 8 kpl ja ne sijoittuvat yleensä arki-iltoihin ja viikonlopuille.

8. Toiminnan sijaintipaikka ja sen ympäristö

Alueen kaavoitustilanne

Pohjois-Pohjanmaalla on voimassa seuraavat lainvoimaiset maakuntakaavat, jotka ulottuvat ampumarata-alueelle:

- Ympäristöministeriön 17.2.2005 vahvistama Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava,
 - Ympäristöministeriön 23.11.2015 vahvistama Pohjois-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaava,
 - Maakuntavaltuuston 7.12.2016 hyväksymä Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaava,
 - Maakuntavaltuuston 11.6.2018 hyväksymä Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaava
- Ympäristöministeriön 17.2.2005 vahvistamassa Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa (Liite C.) ampumarata-alueelle tai sen läheisyyteen ei ole esitetty kohdemerkintöjä. (Pohjois-Pohjanmaan liitto, 2022.)

Ympäristöministeriön 23.11.2015 vahvistamassa Pohjois-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaavassa (Liite C.) ampumarata-alueelle ei ole esitetty kohdemerkintöjä. Kaavassa on esitetty turvetuotantoon soveltuvat alueet ampumaradan pohjois- ja itäpuolelle noin 2 kilometrin päähän ampumarata-alueesta. (Pohjois-Pohjanmaan liitto, 2022.) Ampumaratatoiminnalla ei ole vaikutusta turvetuotantoon.

Maakuntavaltuuston 7.12.2016 hyväksymässä Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaavassa (Kuva 10. ja Liite C.) ampumarata-alue on esitetty kohdemerkinnällä ea. Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävät ampumaradat. Suunnittelumääräyksessä sanotaan, että ampumamelun leviämisaluetta koskevassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon ampumaratojen melutasosta annetut ohjearvot. (Pohjois-Pohjanmaan liitto, 2022.)

Kaavakartoissa (Liite C.) on lisäksi esitetty ampumarata-alueen itäpuolella pääsähköjohdon yhteystarve. Suunnittelumääräyksessä sanotaan, että merkinnällä osoitetaan sähköverkon pitkän aikavälin kehittämistarpeet sekä kaavan laatimisvaiheessa toteutumiseltaan epävarmojen tuulivoima-alueiden sähkönsiirtoyhteydet. (Pohjois-Pohjanmaan liitto, 2022.) Ampumaratatoiminnalla ei hakijan arvion mukaan ole vaikutusta voimalinjaan, kun linjan rakennusvaiheessa huomioidaan riittävät turvallisuustäisyydet ampumarataan.

Äänen leviämiseen ja vaikutuksiin liittyvät tekijät

Ampumaradan aiheuttamaa melua on arvioitu sapluunamalleilla, joissa ampumarataa ympäröivien rakennuskohteiden sijainti huomioiden on jokaiselle lajiradalle asetettu sijaintikartan päälle meluvyöhykkeet. Sapluunamallin mukaan meluvyöhykkeille ei sijoitu rakennuksia, joten erillistä meluselvitystä tai meluntorjuntaa ei tarvita. Ampumaradalle on tehty lupahakemuksen valmisteluvaiheessa meluselvitys, jonka on toteuttanut TMI Rauno Pääkkönen. Meluselvityksen mukaan enimmäistason ohjearvot eivät todennäköisesti ylitä lähimmän naapurin kohdalla haulikkoratojen osalta. Olemassa olevan kivääri- ja luodikkoradan osalta on arvioitu, että Isoahon pihamaalla ylittyy 60dB melualueen raja. Laukausmäärät huomioiden hakemuksen liitteenä olleen BAT oppaan taulukon (taulukko 3) mukaan hakemuksessa on esitetty, että ampumaradan toiminta sijoittuu taulukon vihreälle alueelle, jonka mukaan erityisiä meluntorjuntatoimenpiteitä ei tarvita.

Ampumarataa ympäröivä maasto on pääosin talousmetsää.

Lähin lomarakennus sijaitsee noin 850 metrin etäisyydellä ampumaradan itäpuolella kiinteistöllä 791-412-17-5. Rakennus sijaitsee kivääriradan ampumasuunnan oikealla sivulla. Lähin asuinrakennus sijaitsee pääampumasuunnan takana lähes 2 kilometrin etäisyydellä ampumaradan etelä-/kaakkoispuolella kiinteistöllä 791-412-56-1. Ampumasuuntaan lähimmille asuinrakennuksille on etäisyyttä noin 3,9 kilometriä.

Ampumaradan luoteis-/pohjoispuolella lähimmillään noin 450 metrin päässä ampumarata-alueen rajasta sijaitsee yksityismaiden luonnonsuojelualueita. Kohteet ovat Korppi (YSA230362) ja Kaarna (YSA250488). Kohteet ovat metsien suojelualueita ja niillä turvataan luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Alueista Korppi kuuluu Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelmaan (METSÖ) ja Kaarna Pohjois-Pohjanmaan metsien suojeluun. Hakemuksessa esitettyjen arvioiden mukaan ampumaratatoiminnalla ei ole vaikutusta alueiden suojeluarvoihin.

Häiriölle alttiita kohteita ei karttatietojen ja mallinnusten mukaan sijoitu melualueelle.

Haitta-aineiden leviämiseen ja vaikutuksiin liittyvät tekijät

Hakemuksessa mainittujen tutkimusten mukaan kivääri- ja pistooliratojen haitta-ainekuormitus kohdistuu pääasiassa taustavallin alaosaan maalilaitteiden taakse, taulualueelle sekä ampumapaikkojen edustalle. Hakemuksen mukaan ampumapaikkojen edustalla haitta-aineet ovat yleensä hienojakoisessa muodossa ja kenttäalueella kuormitus on yleensä vähäistä. Liikkuvan maalin radoilla taustavallin kuormitus jakaantuu tasaisemmin taustavalliin. Ympäristöministeriön 2014 laatiman selvityksen mukaan lajeissa, joissa käytetään metallista maalitaulua, luoti murskautuu tauluun ja metallifragmentit leviävät taulun ympäristöön. Aiemmin perustetulla luotiaseradalla kuormitus on keskittynyt yhteen taustavalliin.

Hakemuksessa on selostettu skeet- radan toimintaperiaatetta seuraavasti:

- ampumapaikat 1-7 sijaitsevat puoliympyrän kaarella ja paikka 8 tornien välisellä linjalla keskellä rataa.
- Skeet-radan vasemmassa päässä on korkea heitintorni ja oikeassa päässä matala
- Kiekot heitetään korkeasta tornista noin 3 m korkeudelta kohti matalaa tornia ja vastaavasti matalasta tornista 1 metrin korkeudelta kohti korkeaa tornia
- kilpailusääntöjen mukainen sallittu ampuma-alue on tornien välinen matka
- metsästyshaulikkoammuunta tapahtuu skeet-radalla

- ampuja kiertää kierroksen aikana kahdeksan ampumapaikkaa, joista ammutaan yhteensä 25 kiekkoa
- kiekot lähetetään ampujan pyynnöstä ja ne tulevat satunnaisella viiveellä, joka on 0-3 sekuntia

Trap- lajeissa ampumapaikkoja on viisi ja ammutaan ampujasta pois päin lähteviä kiekkoja. Trap-lajeissa on lajikohtaisia eroja kiekon minimi- ja maksimi korkeudessa, kiekon mittauspisteessä, heitinhaudan sijainneissa ja kiekon suurimmassa sallitussa lentomatassa. Trap-radoilla voidaan kiekonheittimen säädöillä vaikuttaa haulien leviämisalueeseen ja mahdolliseen radan suojaustarpeeseen huomattavasti. Rahka-ahon ampumarataa on esitetty hakemuksen mukaan kansalliseksi-/ metsästys-trap- radaksi.

Maaperän laatu on GTK:n maaperä 1:20 000 aineiston mukaan ampumaradan ympäristössä maalaji vaihtelee hiekkamoreenista ja karkeasta hiedasta sara- sekä rahkaturpeeseen. Kivääriradan maaperä on täytemaata. Tulevan haulikkoradan 3D-mallinnuksen mukaisella haulien pääasiallisella leviämisalueella maaperä on pääasiassa rahkaturvetta

Topografia: Kiväärirata sijaitsee noin korkeudessa 99 m mpy ja uusi haulikkorata noin korkeudessa noin 102 m mpy. Rata-alueita ympäröivä maasto viettää lounaasta koilliseen. Maasto nousee ampumaradan lounaispuolella Paskokankaan kohdalla korkeimmillaan korkeuteen 120 m mpy ja laskee ampumaradan koillispuolella ollen Mehto-ojan kohdalla korkeudessa noin 75 m mpy.

Pintavesiolosuhteet: Ampumarata sijaitsee Viitaojan (57.066, 3. jakovaihe) valuma-alueella. Ampumarata-alueella ei ole pintavesikohteita. Karttatarkastelun perusteella ampumarata-alueen vedet jakaantuvat kahdelle eri valuma-alueelle. Valuma-alueet purkavat vetensä Mehto-ojaan kahdessa purkupisteessä. Mehto-ohja yhtyy Viitaojaan noin 2 kilometrin päässä rata-alueesta.

Viitaoja on ampumaradan lähin vesilain (587/2011) määritelmien mukainen vesistö, sen valuma-alue on kooltaan noin 7300 hehtaaria (73 km²). Ampumarata-alueen alapuolinen Mehto-oja on vesilain (587/2011) määritelmien mukaisesti noro. Sen valuma-alue (11 km²) on suurempi kuin 10 km², mutta siinä esiintyy ajoittaista kausikuivuutta eikä kalankulku siinä ole merkittävästi mahdollista. Karttatarkastelun perusteella ampumarata-alueen eteläinen valuma-alue on kooltaan yhteensä noin 4,5 hehtaaria ja pohjoinen valuma-alue noin 36 hehtaaria. Ampumaratojen valuma-alueet on esitetty kartalla.

Haulikkoradan 3D-mallinnuksen mukainen haulien pääasiallinen leviämialue sijoittuu pohjoiselle valuma-alueelle. Valuma-alueanalyysin mukaisen uomaverkoston perusteella haulikkoradan vedet virtaavat ojaverkostossa kaatopaikkavesien suotovesi-/tarkkailualtaan ohitse. Vedet laskevat Mehto-ojaan noin 1,8 kilometrin päässä. Haulikkoradan vesiä voidaan tarkkailla ennen suotovesiallasta sijoitetusta pintavesien tarkkailupisteestä. Tarkkailupisteen sijainti on esitetty hakemuksen liitteenä olleella kartalla. Tarvittaessa ojia muokkaamalla/kaivamalla estetään, ettei haulikkoradalta pääse aiheutumaan päästöjä kaatopaikkavesiin.

Kivääriradan sekä haulikkoradan ampumapaikkojen pintavedet virtaavat karttatarkastelun perusteella etelän puoleiselle valuma-alueelle. Kivääriradan pintavedet virtaavat ojaverkostossa Murtosaaren peltoalueiden halki. Lähimmillään kivääriradalta on etäisyyttä peltoalueille n. 600 metriä. Vedet laskevat Mehto-ojaan noin 1,3 kilometrin päässä.

Pohjavesiolosuhteet Ampumarata ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella eikä rata-alueen läheisyydessä ole kaivoja. Lähin 1.luokan pohjavesialue sijaitsee ampumarata-alueen länsi-/eteläpuolella. Matkaa Paskokankaan pohjavesialueelle on lähimmillään noin 350 metriä suunnitellun haulikkoradan pääasialliselta

haulien leviämialueelta. Pintavesien virtaussuunta on pois päin pohjavesialueesta. Hakemuksen liitteinä esitettyjen dokumenttien perusteella ampumaratatoiminnalla ei ole arvioitu olevan vaikutusta pohjaveden laatuun.

9. Ympäristökuormitus ja sen rajoittaminen

Ampumaratatoiminnan merkittävimmät ympäristövaikutukset ja -riskit liittyvät ampumameluun sekä luotien ja haulien sisältämien raskasmetallien mahdollisiin vaikutuksiin ympäristöön. Ampumaratatoiminnasta aiheutuu erittäin harvoin välittömiä tai lyhyen aikavälin ympäristövaikutuksia. Yleisemmin vaikutukset syntyvät pitkällä aikavälillä luotien ja haulien rapautuessa ja mahdollisesti kulkeutuessa maaperästä pinta- ja pohjavesiin. Erityisesti kuivassa kivennäismaassa raskasmetallien kulkeutuminen on kuitenkin äärimmäisen hidasta. (Ympäristöministeriö, 2014.)

Melu ja sen vaikutusten vähentäminen

Hakemuksessa todetaan ampumaratamelusta seuraavaa:

Ampumaratatoiminnan melun vaikutukset liittyvät ensisijaisesti häiritsevyyteen ja elinympäristön viihtyisyyteen. Muita mahdollisia terveyteen liittyviä vaikutuksia ei ole voitu tutkimuksin havaita (Ympäristöministeriö, 2014). Ampumaratamelua arvioidaan Suomessa käyttäen melusuurena A1-enimmäisäänitasoa LAlmax, jolle on annettu Valtioneuvoston päätöksen (Vnp 53/1997) mukaiset ohjearvot. Ohjearvot on tarkoitettu maankäytön ja rakentamisen suunnittelua varten eikä niiden perusteella arvioida terveys- ja viihtyisyshaittaa.

Ampumaratamelun ohjearvot Vnp 53/1997 mukaisesti.

Asumiseen käytettävät alueet 65 dB

Oppilaitoksia palvelevat alueet 65 dB

Virkistysalueet taajamissa tai niiden välittömässä läheisyydessä 60 dB

Hoitolaitoksia palvelevat alueet 60 dB

Loma-asumiseen käytettävät alueet 60 dB

Luonnonsuojelualueet 60 dB

Valtioneuvoston päätöksen (53/1997) mukaisia ohjearvoja sovellettaessa on otettava huomioon ampumaratatoiminnan luonne, kuten ampuma-ajat, laukausmäärät ja ampumalajit sekä edellä mainittujen alueiden todellinen tai suunniteltu käyttö ja merkitys. Ampumaratojen BAT-oppaassa (Ympäristöministeriö 2014) esitetään meluntorjunnan tarpeen arviointimenettelyyn suositus, joka perustuu laukausten ja altistuvien kohteiden lukumäärään (8.2.1 Meluselvityksen tulokset, Taulukko 3.). ”Ampumaratojen ja pienikaliiperisten aseiden ympäristömelun arviointiohje - Selvitykset, laskenta ja mittaukset” -ohjeessa katsotaan, että ampumaratamelun sääntelyllä on pyritty ja tulee ensisijaisesti pyrkiä vaikuttamaan pitkän ajan kuluessa esiintyvään kokonaisaltistukseen ja sen mahdollisiin haittoihin eikä vain yhteen hetkelliseen, yhden laukauksen synnyttämään melutapahtumaan (Puolustusvoimat, 2022).

Ohjearvoja soveltaessa on lisäksi huomattava, että ohjearvoilla tarkoitetaan Vnp:n (53/1997) mukaisia, esim. kaavoituksella asuin- tai loma-asumiskäyttöön tarkoitettuja alueita, ei yksittäisiä rakennuksia. Melutason ohjearvot on suunniteltu maankäytön suunnitteluun, eikä niitä tule suoraan soveltaa

lupamenettelyissä olemassa olevien ampumaratojen melutason hyväksyttävyyden arviointiin (Vnp 53/1997 ja Ympäristöministeriö, 2014).

Toistaiseksi Suomessa säädetty ampumaratamelun haitallisuuden arviointimenettely on melun mittaaminen, joka suoritetaan Ympäristöministeriön mittaushjeeseen (1999) mukaisesti. Ohjeen mukaisissa mittaolosuhteissa yksittäisten laukausten pienimpien ja suurimpien äänitasojen ero voi olla jopa 20–30 dB. Eri päivinä hyväksyttävissä sääoloissa tehtyjen mittausten päiväkohtaisten kokonaistulosten vaihteluväli voi sekin olla peräti 15–20 dB. Täten mittaustulokset edustavat aina vain juuri mittauspäivän ja mittaushetkellä esiintyneitä tilanteita ja olosuhteita. Vain pitkän mittaussarjan tilastollisen tuloksen voidaan katsoa edustavan jollakin luotettavuudella pidempää ajanjaksoa. Silti pitkään mittaussarja tyypillisillä etäisyyksillä ja ohjeet täyttävissä sääoloissa voi tuottaa tuloksiin varsin suuren vaihteluvälin. Melumittauksien suuren vaihteluvälin vuoksi ei mittausta voida pitää ensisijaisena tapana arvioida ampumaratamelua. Ei myöskään voida sanoa, että mittauksin voidaan ”tarkentaa” mallilaskennan ”suuntaa antavia” tuloksia tai että mittauksin voidaan ”varmentaa meluntorjuntatoimien riittävyys”. Sen sijaan laskentamalleja käyttämällä saadaan paremmin melutilannetta kuvaavia tuloksia. (Puolustusvoimat, 2022.)

Melumallinnukset tuottavat suoraan pitkän ajan melutilannetta edustavan tuloksen, joka vastaa pitkän ajan kuluessa ja lainsäädännössä määritellyssä olosuhteessa tehtyjen monien eri melumittausten kokonaistulosta. Hyvin monina päivinä tehtyjen mittausten päiväkohtaisista tuloksista laskettu energiakeskiarvo lähestyy laskentamallilla saatavaa tulosta. Laskentamallin tuottama tulos vastaa äänen etenemistä suosivia sääolosuhteita, eli käytännössä heikkoa-kohtalaista myötätuulta melulähteestä altistuvia kohteita kohden.

Laskennassa ei pääsääntöisesti käytetä varsinaista kasvillisuusvaimennusta, koska Suomessa kasvillisuuden vaimennus ei yleensä ole kovin suuri, varsinkaan lehdettömään aikaan vuodesta. Lisäksi periaatteessa on mahdollista, että olemassa oleva metsä voidaan hakata. Kasvillisuusvaimennusta voidaan käyttää laskennassa, jos radan läheisyydessä on tiheä kuusimetsä ja sen voidaan olettaa säilyvän. (Puolustusvoimat, 2022.)

”Ampumaratojen ja pienikaliiperisten aseiden ympäristömelun arviointiohje - Selvitykset, laskenta ja mittaukset” -ohjeen mukaisesti lähtökohta on, että mallilaskenta toimii ampumaratamelun ja pienikaliiperisten aseiden ensisijaisena ja yleensä yksinään riittävänä selvitys- ja arviointimenetelmänä. Näin mallilaskennan tulos on se, jota verrataan melun ohje- tai raja-arvoon. (Puolustusvoimat, 2022.)

Hakijan esitys melupäästöjen vähentämiseksi:

Ampumaradan melupäästöä tullaan tarkkailemaan laukauskäytön perusteella. Toiminnanharjoittaja pitää valvonnalla ja ohjeistuksella huolen, että ampuma-aikoja noudatetaan.

Lisäksi toiminnan häiritsevyyttä vähentää toiminta-aikojen rajoitukset erityisesti viikonloppujen ja pyhäpäivien osalta.

Haitta-ainepäästöt eri ratatyypeillä

Ampumaratatoiminnan luonteen vuoksi sekä lukuisten tutkimusten perusteella voidaan arvioida, mihin valtaosa haitta-aineista yleensä eri radoilla kertyy. Kivääri- ja pistooliradoilla haitta- ainekuormitus keskittyy pääasiassa taustavallin alaosaan maalilaitteiden taakse (iskemäkohdat, syvyys 0–0,5 m), taulualueelle sekä ampumapaikkojen edustalle, jossa haitta-aineet ovat hienojakoisessa muodossa.

Kenttäalueella kuormitus on vähäistä. Liikkuvan maalin radoilla ja muunneltavilla radoilla (toiminnallinen ammunta) taustavallin kuormitus jakautuu taustavalliin tasaisemmin. Lajeissa, joissa ammutaan metalliseen maalitauluun, luoti murskaantuu tauluun ja metallifragmentit leviävät taulun ympäristöön. (Ympäristöministeriö, 2014.) Ampumaradan nykyinen jo olemassa oleva ympäristöluvan mukainen ratatoiminta sisältää luotiaseradan, jossa on pienoishirvi-, villikarju, isohirvi- sekä luodikkorata (50 m, 75 m ja 100 m). Radan kuormitus kohdistuu yhteen taustavalliin.

Skeet-rata on puoliympyrän muotoinen. Ampumapaikat 1-7 ovat puoliympyrän kaarella ja paikka 8 tornien välisellä linjalla keskellä rataa. Skeet-radan kaarella vasemmassa päässä on korkea heitintorni ja oikeassa päässä matala. Kiekot heitetään korkeasta tornista noin 3 m korkeudelta vinosti kohti matalaa tornia ja vastaavasti matalasta tornista noin 1 m korkeudelta kohti korkeaa tornia. Kiekkojen lentopituus on 67–69 m. Kilpailusääntöjen mukainen sallittu ampuma-alue on tornien välinen matka. Sarjaan kuuluu 25 kiekkoa. (Ympäristöministeriö, 2012) Metsästyshaulikkoammunta tapahtuu skeet-radalla. Ampuja kiertää kierroksen aikana kahdeksan ampumapaikkaa, joista ammutaan yhteensä 25 kiekkoa. Kiekot lähetetään ampujan pyynnöstä ja ne tulevat satunnaisella viiveellä, joka on 0-3 sekuntia. (Suomen Metsästäjäliitto, 2021)

Trap-lajeissa ampumapaikkoja on viisi ja ammutaan ampujasta pois päin lähteviä kiekkoja. Trap- lajeissa on hieman lajikohtaisia eroja mm. kiekon minimi- ja maksimikorkeuksissa kiekon korkeuden mittauspisteessä, heitinhaudan sijainneissa sekä kiekon suurimmassa sallitussa lentomatassa. Näillä kaikilla parametreilla on vaikutusta haulien leviämiseen. Trap-radoilla voidaan kiekonheittimen säädöillä (min-max) vaikuttaa haulien leviämisalueeseen ja mahdolliseen radan suojaustarpeeseen huomattavasti. Rahka-ahon ampumaradan trap-rata tulee olemaan kansallinen-/metsästys-trap.

BAT-oppaan mukainen haulien pääasiallinen, teoreettinen leviämialue tasaisella maalla skeet-radoilla on noin 100–150 metrin päässä ampumapaikasta. Trap-radoilla vastaavasti BAT-oppaan mukainen pääasiallinen leviämialue ulottuu 100–200 metrin etäisyydelle asti. 3D-mallinnukseen perustuvan lentoratatarkastelun perusteella voidaan kuitenkin havaita, että leviämialue on todellisuudessa usein BAT-oppaassa esitettyä suppeampi (Kuva 20. ja 21.). Syynä tähän on, että BAT-oppaan sapluunamalli ei huomioi puuston torjuvaa vaikutusta, maaston muotoja eikä todennäköisesti vaihtelevaa/matalaa ampumakulmaa. Skeet-radalla ampumakulma vaihtelee välillä noin 3–9 astetta ampuessa paikoilta 1–7, paikalta 8 ampuessa on ampumakulma maksimissaan noin 22 astetta. Tässä kulmassa laukaus kuitenkin lähtee hyvin harvoin. Vastaavasti trap-radoilla ampumakulma vaihtelee välillä noin 5-12,5 astetta. Trap-radoilla kiekonheittimen säädöillä voidaan vaikuttaa haulien leviämisalueeseen ja mahdolliseen radan suojaustarpeeseen huomattavasti. Haulien lentomatkan kannalta optimaalisin ampumakulma on noin 30 astetta, jolloin 2,3 mm lyijyhaulit kantavat tasaisella maalla BAT-oppaassa esitetyle noin 150 metrin etäisyydelle asti. Kaavio haulien lentoradoista ja ampumakulman vaikutuksista haulien lentomatkkaan on esitetty kuvassa 22. Lentoradat perustuvat Shotgun Ballistics (ctmuzzleloaders.com) - laskurin tietoihin. Laskurissa käytetyt lähtöarvot on esitetty hakemuksen liitteenä olleessa taulukossa 5.

Päätelmät riskinhallintatoimien tarpeellisuudesta ja tavoitteista

Toiminnassa olevalla ampumaradalla rakennekerrosten metallimäärien ja -pitoisuuksien määrittäminen ei ole tutkimuksen pääasiallinen tarkoitus, vaan tavoitteena on arvioida metallien kulkeutumisesta ympäristöön mahdollisesti aiheutuvia vaikutuksia. Haitta-aineiden määrää rakenteissa arvioidaan ensisijaisesti laukausmäärän ja toiminta-ajan perusteella. (Ympäristöministeriö, 2014)

Rahka-ahon luotiaseradat on perustettu vuonna 2012. Rahka-ahon ampumaradalla ratarakenteisiin kertyneiden haitta-aineiden määrää on arvioitu BAT-opiaan mukaisesti laskennallisesti toimintahistorian aikaisten laukausmääräarvioiden perusteella käyttäen keskivertopanosten tietoja (Taulukko 6.). Tarkemmat laskelmat löytyvät liitteestä 12. Oletuksena on, että kaikki radoilla ammutut laukaukset on ammuttu lyijyluodeilla. Kokonaisuudessaan Rahka-ahon ampumaradan rata-alueen kuormitus on lyijyn osalta 0,4 t Pb.

Lupahakemuksen mukaisien laukausmäärien perusteella lyijyn määrä Rahka-ahon ampumaradan luotiaseradan ratarakenteissa kasvaa noin 58 kg/vuosi. Tulevan skeet- ja trap-radan ratarakenteissa vuotuinen lyijyn määrän kasvu on enimmillään noin 580 kg/vuosi, jos käytetään vain lyijyhauleja.

Kulkeutumisriski pinta- ja pohjavesiin

Ampumaradoilta pinta- ja pohjavesiin kulkeutumisriskiä aiheuttavia haitta-aineita ovat pääasiassa metallit, joista merkittävin on lyijy. Kun ratarakenteisiin jäävät luodit ja haulit pääsevät kosketuksiin ympäristön kanssa, ne altistuvat fysikaalisille ja kemiallisille reaktioille. Näiden seurauksena metalleja voi ajan myötä liueta sade- ja sulamisvesiin, jonka johdosta metallien riski kulkeutua pintavesiin sekä imeytyä vajoveden mukana syvemmälle maakerrokseen ja olosuhteista riippuen jopa pohjaveteen saakka kasvaa. Ympäristöolosuhteet, kuten ratarakenteen vedenläpäisevyys, maalaji ja pH sekä sademäärä, vaikuttavat merkittävästi siihen, kuinka nopeasti ja missä määrin luotien ja haulien rapautumista ja sen seurauksena vapautuvien haitta-aineiden kulkeutumista ympäristöön on mahdollista tapahtua. Haitta-aineiden kulkeutumisriski pinta- ja pohjaveteen sekä ojien ja vesistöjen sedimenttiin on pääsääntöisesti suurempi haulikkoradoilla kuin kivääri- ja pistooliradoilla, koska haulikkoammunnan aiheuttama laukauskohtainen kuormitus on suurempaa ja kuormittuva alue laajempi. Lisäksi haulien rapautuminen on niiden pienen koon vuoksi nopeampaa kuin luotien. (Ympäristöministeriö, 2014.)

Ampumaratatoiminnasta aiheutuu erittäin harvoin välittömiä tai lyhyen aikavälin ympäristövaikutuksia. Ampumaradoilla lyijy onkin yleensä voimakkaasti sitoutunut pintamaan orgaaniseen kerrokseen. Tämä johtuu sekä lyijyn yleisesti heikosta mobiliteetista monissa olosuhteissa sekä lyijyn taipumuksesta sitoutua mm. orgaaniseen ainekseen ja savimineraaleihin (esim. Turkki 1996, Naumanen ym. 2002). Naumasen (2002) mukaan haulit muodostavat maaperässä pinnalleen sekundäärimineraaleja, joiden, pikemmin kuin alkuperäisen lyijyn, liukenemisominaisuudet määrittävät haulien hajoamisnopeuden. Maaperän lyijypitoisuudet laskevat tyypillisesti nopeasti syvyyden funktiona, korkeiden pitoisuuksien rajoituessa pintamaahan/ratarakenteeseen (esim. Turkki 1996, Naumanen ym. 2002).

Ampumaradoilta pintavesiin mahdollisesti kulkeutuvista metalleista merkittävimmän riskin aiheuttavat lyijy ja kupari. Ampumaratatoiminnan yhteydessä lyijy on niin sanottu indikaattorimetalli, jonka ilmaantuminen edeltää muiden metallipitoisuuksien nousua. Haitta-aineiden kulkeutuminen ratarakenteista pintavesiin voi tapahtua pintavalunnan mukana sekä liukoisessa muodossa, että maapartikkeleihin sitoutuneena. Haitta-aineita voi kulkeutua pintavesiin myös pintaveteen purkautuvan pohjaveden mukana, lähinnä liukoisessa muodossa. Kulkeutumisriskiin vaikuttaa erityisesti rata-alueella muodostuvan ja alueen ulkopuolelta tulevan pintavalunnan määrä, jota säätelevät mm. pintamaan kaltevuus, sademäärä, maalajit ja kasvillisuus. (Ympäristöministeriö, 2014.)

Pohjaveden kannalta suurimman kulkeutumisriskin haitta-aineista aiheuttavat lyijy ja antimoni. Antimonin liukoisuus ja kulkeutuvuus ovat usein selvästi lyijyä suurempia, mutta aineen pitoisuudet ja kokonaismäärät

ratarakenteissa ovat lyijyä huomattavasti pienempiä. Haitta-aineiden kulkeutumisriski luotias- tai haulikkoradan rakenteista pohjaveteen voi tulla lähinnä vajoveden kautta. Lyijyn kulkeutuvuus maaperässä on yleensä suhteellisen heikkoa, mutta mm. happamat ja kosteat olosuhteet, lyhyt etäisyys pohjaveden pinnan ja ratarakenteen pinnan välillä, vettä läpäisevät maakerrokset sekä ratarakenteen suuri lyijymäärä voivat lisätä sen kulkeutumisriskiä pohjaveteen. (Ympäristöministeriö, 2014.)

Geologian tutkimuskeskus (GTK) ja Suomen ympäristökeskus (SYKE) toteuttivat vuosina 2010–2011 ”Haitta-aineiden kulkeutumisen arviointi ampumarata-alueilla”-nimisen hankkeen, jossa selvitettiin lyijyn, antimonin ja arseenin pitoisuuksia maaperässä, vajovedessä ja pohjavedessä, sekä arvioitiin näiden alkuaineiden kulkeutumisriskiä pohjaveteen. Perusteellisissa tutkimuksissa todettiin, että tutkittavan ampumaradan ratarakenteissa oli suuria määriä lyijyä, antimonia ja arseenia. Suurimmat ja helpoliukoisimmat pitoisuudet keskittyivät orgaanista ainesta sisältävään ylimpään maakerrokseen. Tutkimusten mukaan maaperässä, jossa on korkea pH ja korkea orgaanisen aineksen pitoisuus, muuntumistuotteet ovat vain osin liukenevia ja voivat pysyä haulien pinnassa tai sitoutua ylempiin maakerroksiin. Tutkittavassa kohteessa pohjavedessä ei havaittu kohonneita haitta-ainepitoisuuksia, ja mallilaskelmien perusteella haitta-aineiden kulkeutumisajat pohjaveteen olivat hyvin pitkiä, kymmenistä tuhansista jopa yli sataan tuhanteen vuoteen (Tarvainen ym. 2011).

Haulien ja luotien sisältämien raskasmetallien lisäksi haulikkoradoilla käytettävät savikiekkot sisältävät pieniä pitoisuuksia PAH-yhdisteitä. Tyypillisesti Suomessa käytettävien savikiekkojen massasta 0,2-2,5 % on PAH-yhdisteitä. Ekokiekoissa PAH-yhdisteiden kokonaispitoisuus jää alle 0,001 %. PAH-yhdisteet ovat kuitenkin hyvin niukkaliukoisia ja yhdisteet pysyvät sitoutuneina kiekkomateriaaliin. Tästä syystä ne eivät leviä ratarakenteiden ulkopuolelle eikä kiekkomurskan kerääminen ole parhaan käyttökelpoisen tekniikan periaatteiden mukaista eikä sille ole tarvetta tai perusteita. (Ympäristöministeriö, 2014.) Toistaiseksi ekokiekkojen tuotanto on haastavampaa ja vähäisempää, jonka vuoksi niiden saatavuus ja laatu ei ole samalla tasolla perinteisempien savikiekkojen kanssa.

Ratarakenteita, kuten taustavallia ja rata-alueen pintakerrosta ei AMPY-oppaan (Ympäristöministeriö, 2012) ja BAT-raportin (Ympäristöministeriö, 2014) mukaisesti katsota maaperäksi, vaan ratarakenteeksi, joka toiminnan loputtua voidaan riskiperusteisesti poistaa. Tästä syystä toiminnassa olevalla ampumaradalla rakennekerrosten metallimäärien ja -pitoisuuksien määrittäminen ei ole tutkimuksen pääasiallinen tarkoitus, vaan tavoitteena on arvioida metallien kulkeutumisesta ympäristöön mahdollisesti aiheutuvia vaikutuksia. Haitta-aineiden määrää rakenteissa arvioidaan ensisijaisesti laukausmäärän ja toiminta-ajan perusteella.

Rahka-ahon ampumaradan rata-alueen kuormitus on määritetty laskennallisesti ja on lyijyn (Pb) osalta noin 0,4 t. Nykytilassa kyseessä on pieni luotiaserata. Ampumaradan pintavedet virtaavat Murtosaaren peltoalueiden halki. Etäisyyttä peltoalueille on noin 600 metriä eikä niiden käyttöön liity erityisiä riskitekijöitä. Myöskään vastaanottavaan vesistöön tai sen käyttöön ei liity erityisiä riskitekijöitä. Rata ei sijaitse pohjavesialueella eikä pohjavettä käytetä alle 300 m etäisyydellä rata-alueesta oletetun virtaussuunnan alapuolella. Tutkimustarvearvioinnin perusteella ampumarata nykyisessä laajuudessaan sijoittui tutkimustarvearvioinnissa luokkaan ei tutkimustarvetta. Koska vanhan kaatopaikan pintarakenteissa on käytetty vanhalta ampumaradalta kunnostettuja maita, on ennen ympäristölupahakemusta selvitetty vesinäytteenotolla pintavesien lähtötaso kaatopaikan pohjoispuolisesta kaatopaikkavesien suoto /tarkkailultaasta haulikkoradoille tyypillisimpien haitta-aineiden osalta.

10. Jätevedet, päästöt ympäristöön ja viemäriin

Arvio syntyvän jäteveden määrästä ja laadusta

Ampumaradalla ei ole juoksevaa vettä eikä viemärointiä. Radalla sijaitsee kuivakäymälä.

Selvitys jäteveden keräilystä, käsittelystä ja hyödyntämisestä

Hakemuksen mukaan alueella ei synny jätevettä ja käymäläjäte kompostoidaan alueella.

Päästöt ympäristöön

Ampumaratatoiminnan merkittävimmät ympäristövaikutukset ja -riskit liittyvät ampumameluun sekä luotien ja haulien sisältämien raskasmetallien mahdollisiin vaikutuksiin ympäristöön. Ampumaratatoiminnasta aiheutuu erittäin harvoin välittömiä tai lyhyen aikavälin ympäristövaikutuksia. Sen sijaan vaikutukset syntyvät pitkällä aikavälillä luotien ja haulien rapautuessa ja mahdollisesti kulkeutuessa maaperästä pinta- ja pohjavesiin. Erityisesti kuivassa kivennäismaassa raskasmetallien kulkeutuminen on kuitenkin äärimmäisen hidasta. (Ympäristöministeriö, 2014.)

11. Jätteiden synty, käsittely ja hyödyntäminen

Toiminnassa syntyy pahvijätettä maalitauluista ja ammusten pakkauksista, muovijätettä sekä hylsyjä. Käytetyt taulut, tyhjä patruunarasiat ja hylsy kerätään talteen ja lajitellaan niille varattuihin astioihin. Jäteastiat sijaitsevat 100 metrin ampumakatoksen yhteydessä. Myös haulikkoradan yhteyteen tullaan sijoittamaan jäteastiat. Jäteastiat tyhjenetään tarvittaessa (Vestia Oy) ja hylsy viedään metallinkeräykseen tai käytetään uudelleen ladattavana.

12. Paras käyttökelpoinen tekniikka

Parhaan käyttökelpoisen tekniikan BAT käsite on keskeisessä asemassa arvioitaessa ympäristönsuojelun vaatimustasoa ympäristönsuojelulain mukaisessa lupamenettelyssä ja se on tarkoitettu parantamaan ympäristönsuojelun tasoa, kehittämään ampumaratojen ympäristönsuojelun kustannustehokkuutta, yhtenäistämään ympäristölupien vaatimustasoa ja luomaan paremmat edellytykset tapauskohtaisten olosuhteiden huomioimiselle. Parhaan käyttökelpoisen tekniikan soveltaminen vähentää myös turhia ja virheellisiä investointeja. Myös ympäristönsuojelulaki korostaa, että ympäristölupahakemuksen käsittelyssä on huomioitava parhaan käyttökelpoisen tekniikan ja käytäntöjen lisäksi niiden kohtuullisuus saavutettavaan hyötyyn päästöjen vähentämisessä. Siten BAT:n soveltamista on pidettävä lähtökohtana ja suomalaisen oikeusharkinnan perustana. (Ympäristöministeriö, 2014).

Rahka-ahon ampumaradalla parhaan käyttökelpoisen tekniikan soveltamisessa noudatetaan melun osalta seuraavia periaatteita:

- Vuorovaikutus sidosryhmien kanssa toiminnan hyväksyttävyyden lisäämiseksi ja haitan kokemisen tunteen vähentämiseksi (BEP)
- Käyttöaikojen suunnittelu, tiedottaminen toiminnasta ja yhteistyö naapurien ja sidosryhmien kanssa (BEP)
- Toimintaa ohjaavat luvat, säännöt ja niiden valvonta (BEP)

Haitta-aineiden aiheuttaman ympäristöriskin määrittämisessä ja riskinhallinnan suunnittelussa Rahka-ahon ampumaradalla on noudatettu BAT-oppaan (Ympäristöministeriö, 2014) mukaista pisteytystä ja toimenpidesuosituksia.

13. Toiminnan ja vaikutusten tarkkailu

Ympäristölupahakemuksessa esitetyt vuosittaiset laukausmäärät ovat luodikkoradan osalta 10 000 laukausta vuodessa (aiemmin 7000 laukausta vuodessa) ja haulikkoradan osalta lupahakemuksessa esitetty laukausmäärä on 25 000 laukausta vuodessa.

Ampumaradan melupäästöä tullaan tarkkailemaan laukausmäärien perusteella. Toiminnanharjoittaja pitää valvonnalla ja ohjeistuksella huolen, että ampuma-aikoja noudatetaan. Melumittaukset eivät ole tarpeen hakemuksessa esitetyillä perusteilla. Mikäli toiminnan muutoksesta aiheutuisi merkittävää muutosta melutilanteeseen, selvitetään sen vaikutukset laskentamallin päivityksellä.

Haitta-aineiden kertymistä ratarakenteisiin ja sitä kautta ratakohtaista kuormituspotentiaalia seurataan laukausmäärien seurannan avulla vuositasolla.

Haulikkoradan pintavesien tarkkailu ehdotetaan aloitettavan radan valmistumisen jälkeisenä vuonna haulikkoradan alapuolisesta tarkkailupisteestä sekä vastaanottavasta vesistöstä. Näytteenotto suositellaan tehtäväksi haitta-aineiden hallinnan tarvearvioinnin mukaisesti kuuden vuoden välein. Kivääriradalla kuormitus kasvaa lupahakemuksen mukaisen laukausmäärän mukaan vuodessa lyijyn osalta noin 58 kg (Pb). Kivääriradan osalta hakija ehdottaa kertaluontoista näytteenottoa rata-alueella ulos johtavasta ojasta haulikkoradan näytteenoton yhteydessä. Jatkovaa seurantaa ei esitetä, koska kivääriradan kuormitus on vähäinen ja radan riskitaso pieni.

Rahka-ahon ampumaradalta purkavien ojien olosuhteet todennäköisesti alivirtaamakaudella ovat hyvin kuivat, jolloin edustavia näytteitä ei saataisi. Näytteet suositellaan otettavan ylivirtaamakausina keväällä ja syksyllä, jolloin tuloksista saadaan määritettyä vuosikeskiarvo. Ampumaradan toiminnasta johtuva kuormitus ei ole äkillistä, joten vuosittaiset muutokset kuormituksen kumulatiivisuudesta huolimatta ei ole suuria toiminnan pysyessä samankaltaisena.

Näytteenoton tuloksia verrataan yksittäisen näytteen osalta ympäristölaatunormiin. Hyväksyttäväksi päästötasoksi vastaanottavassa vesistöissä esitetään 42,5 µg/l lyijyn biosaatavan pitoisuuden vuosikeskiarvona. Vesinäytteistä analysoidaan antimoniin (Sb), arseeniin (As), kuparin (Cu), lyijyn (Pb) ja sinkin (Zn) liukoiset pitoisuudet. Riskien arvioinnin kannalta raskasmetallien liukoisten pitoisuuksien määrittäminen on riittävä. Lisäksi vesinäytteille tehdään fysikaalis- kemialliset perusanalyysit (pH, sähkönjohtavuus ja liuennut happi). Biosaatavien pitoisuuksien laskentaa varten vesinäytteestä määritetään myös liuenneen orgaanisen hiilen (DOC) pitoisuus ja kalsium (Ca).

Alueelta kerätyistä jätemääristä tullaan pitämään kirjaa.

Tarkkailun tuloksista kootaan raportti, joka toimitetaan valvovalle viranomaiselle aina tulosten valmistuttua.

Toiminnan sijaintipaikka ja ympäristö sekä lähimmät häiriintyvät kohteet

Ampumaradan alue sijaitsee viiden kilometrin päässä Piippolan kylän taajamasta osoitteessa Rahka-ahontie 110. Ampumaradan läheisyydessä kulkee myös lisalementie, johon on lyhimmillään matkaa ampumaradalta 900 metriä. 600 metrin päässä radasta on myös Paskokankaan pohjavesialue, johon on radan itäreunasta matkaa noin 600 metriä. Lähimpään asuttuun kiinteistöön on matkaa noin 900 metriä. Rata ei sijaitse Natura 200 ohjelmaan merkityllä alueella eikä luonnonsuojelualueen läheisyydessä. Ampumasuunta on vanhan ja uuden luvan mukaisesti tieltä ja viereiseltä Paskokankaan pohjavesialueelta pois päin.

14. Lupahakemuksen käsittely

Lupahakemuksesta on kuulutettu ja asiakirjat on olleet nähtävillä Siikalatvan kunnan talolla julkisten kuulutusten ilmoitustaululla sekä Siikalatvan kunnan internetsivuilla 1.12.2022- 9.1.2023 välisen ajan. Kiinteistön rajanaapureille ja lähialueen asukkaille on ilmoitettu vireillä olevasta luvasta kirjallisesti. Lausuntoja on pyydetty Pohjois-Pohjanmaan Elinkeino- liikenne ja ympäristökeskukselta, Siikalatvan kunnan terveydensuojeluviranomaiselta sekä pelastuslaitokselta. Ympäristöluvan sisällöstä ratkaisujen ja määräysten osalta on keskusteltu vastuuhenkilö Mikko Äijälän kanssa 19.1.2023.

Muistutukset ja mielipiteet

Kuulutusvaiheessa ei ole jätetty muistutuksia tai mielipiteitä.

Lausunnot (2kpl)

Lausunto 1: Ympäristöterveydenhuollon (Ympäristöpalvelut Helmi) lausunnossa todetaan seuraavaa:

”Terveydensuojelun kannalta ampumaradan keskeiset vaikutukset ympäristöön ovat sen aiheuttamat meluvaikutukset. Ampumaradan meluselvityksen perusteella ampumaradan laajennus ei todennäköisesti aiheuta alueen asukkaille kohtuutonta häiriötä tai terveyshaittaa. haitallisen melun syntymisen torjuntaan tulee kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota ampumaradan laajennuksen suunnittelussa ja toteutuksessa.”

Terveydensuojeluviranomaisen lausunnon mukaan estettä ampumaradan toiminnalle ja laajentamiselle ei näin ollen ole.

Lausunto 2: Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY) lausunnon mukaan ampumaradan ympäristöluvan myöntämiselle ei ole estettä, koska hakemuksen mukaan se aiotaan toteuttaa ELY-keskuksen näkemyksen mukaisesti hyväksytyllä vaihtoehdolla 2. ELY- keskuksen lausunnossa todetaan seuraavaa:

”ELY-keskus toteaa, että hakemuksen mukainen haulikkoradan sijoituspaikka on lausunnossa 7.12.2021 (POPELY/3140/2021) tarkastellun vaihtoehdon 2 mukainen, mutta ympäristöluvassa tulee antaa riittävät määräykset esimerkiksi ojituksen järjestämisestä sen varmistamiseksi, ettei kaatopaikkavesiin aiheudu päästöjä rakennettavasta haulikkoradasta ja että molempien toimintojen vaikutuksia on mahdollista tarkkailla erillisinä.

Metallipitoisuudet on mitattu kaatopaikkavedestä sekä kolmesta alueelle asennetusta pohjavesiputkesta edellisen kerran lokakuussa 2022 ja sitä ennen vuonna 2016. Kaatopaikkavedessä ei ole havaittavissa suuria pitoisuuksia raskasmetalleja. Pohjavesiputkessa PP1, joka sijoittuu kaatopaikan koillispuolelle ja

luodikkoradan taustavallin pohjoispuolelle, lyijyn liukoinen pitoisuus on v. 2022 ollut 20 µg/l, vuonna 2016 Pbliuk=3,0 µg/l. Lyijypitoisuudet ovat koholla myös kaatopaikan luoteispuolella sijaitsevassa, luodikkoradasta selkeästi kauempana sijaitsevassa pohjavesiputkessa PP3, jossa lyijypitoisuus vuonna 2006 on ollut 7,1 µg/l ja vuonna 2022 14 µg/l. Pitoisuudet ylittävät pohjaveden ympäristölaatumormin, joka on lyijylle 5 µg/l. Alue ei sijoitu pohjavesialueelle eikä vettä hyödynnetä juomavetenä, joten pohjaveden ympäristölaatumormeja ei sellaisenaan sovelleta sitovina raja-arvoina.

Kaatopaikkaa suljettaessa esipeittokerrokseen on sijoitettu entisen Rytikorven ampumaradan alueelta tuotuja pilaantuneita maamassoja. Olemassa olevien tietojen perusteella ei ole mahdollista arvioida tarkalleen, mistä pohjavedessä olevan lyijyn määrä johtuu. Lyijypitoisuus on kuitenkin lisääntynyt selvästi kahdessa pohjavesiputkessa vuosien 2016 ja 2022 välillä. Ympäristöluvan määräaikaistarkastuksella vuonna 2018 ainakin pohjavesiputken PP1 on todettu olevan muoviputki.

Paskokankaan vedenhankinnan kannalta tärkeän pohjavesialueen sijaitessa hakemuksen mukaisen haulikkoradan länsipuolella, lähimmillään n. 50 m. päässä, tulee huomioida, ettei toiminnalla ole mahdollisuuksia laajentua pohjavesialueen suuntaan. Pohjavesialueen läheisyys on tarvittaessa huomioitava myös tarkkailumääräyksiä annettaessa. Hakemuksen mukaisen alueen pohjoispuolelle sijoittuviin luonnonsuojelualueisiin katsotaan jäävän niin paljon etäisyyttä, ettei toiminnasta ole todennäköisesti odotettavissa vaikutuksia alueille.

ELY-keskus toteaa lisäksi yleisesti, että ampumaradan toiminta sekä ratojen rakenteet tulee pyrkiä toteuttamaan siten, että mahdollisten haitta-aineiden kulkeutuminen olisi estettävissä tai rajoitettavissa mahdollisimman vähäiseksi (YSL 7 §, 16 §, 17 §). Lisäksi ampumaratatoiminnan ympäristövaikutuksia on seurattava säännöllisesti, sillä Ympäristönsuojelulain 6 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista.

ELY-keskus ei ota kantaa hakemukseen muilta osin.”

Hakijan antama vastine Elyn lausuntoon 20.1.2023: Mahdollisesti rata-alueelta vajoveden mukana liukenevia metalleja voidaan tarvittaessa seurata, jos kaatopaikkavesien pohjaveden tarkkailutulokset sitä edellyttävät. Tarvittaessa lysimetrillä voidaan tutkia rata-alueen vajovesien laatua haulikkoradan haulien pääasialliselta leviämisalueelta. Kivääriradan taustavallin vajovesien tarkkailu voidaan tarvittaessa toteuttaa kivääriradan maalialueella sijaitsevasta salaojaputken päästä. Näin voidaan varmistua, ettei ampumaratatoiminnoista aiheudu päästöjä vajovesiin/pohjaveteen.

Ratkaisuosa

Valmistelijan esitys

Siikalatvan kunnan ympäristötarkastajan esitys ratkaisuksi:

Siikalatvan kunnan ympäristötarkastaja on tarkastanut ympäristölupahakemuksen ja esittää, että Piippolan metsästysyhdistykselle, Piippolan seudun riistanhoitoyhdistykselle ja Pulkkilan erälle myönnetään ympäristönsuojelulain 28 § mukainen ympäristölupa ampumaradalle. Siikalatvan ympäristövalvonnan käsityksen mukaan ampumaratatoiminta ei aiheuta naapurustolle sellaista haittaa, joka estäisi luvan myöntämisen, mikäli toiminnassa noudatetaan luvassa annettuja määräyksiä. Mikäli toiminnan päästöt tai niiden vaikutukset lisääntyvät tai toimintaa muuten olennaisesti muutetaan, tulee toiminnanharjoittajien tehdä uusi hakemus.

Lupaharkinnan perusteet

Kun toimintaa harjoitetaan tässä päätöksessä esitetyllä tavalla ja annettuja määräyksiä noudattaen, toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla säädetyt vaatimukset.

Luvan myöntämisen edellytykset

Annetut lupamääräykset huomioon ottaen ampumaradan toiminnasta ei aiheudu terveyshaittaa, merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista, vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta muun tärkeän pohjaveden käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella eikä eräistä naapuruussuhteista annetussa laissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta naapureille. Määräyksiä annettaessa on otettu huomioon toiminnan aiheuttama pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski sekä alueen kaavamääräykset.

Peruste: Ysl 5 §, 7 §, 8 §, 42 §, 43 § ja 55 §, YSA 19 §, JäteL 13 § ja 19 § sekä NaapL 4 § ja 7 §

Lupamääräykset

Toiminnassa on noudatettava seuraavia lupamääräyksiä:

1. Ampumarataa saa käyttää arkisin ja lauantaisin klo 9.00-22.00 sekä sunnuntaisin klo 12.00 -21.00 välisenä aikana. Juhlapyhinä (joulu, pääsiäinen ja juhannus) ampuminen ei ole sallittua. Ampumaradalla järjestettäviä kilpailuja ja muuta tilapäisesti suurempaa meluhaittaa aiheuttavat tapahtumat tulee ilmoittaa ennakkoon kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja niistä tulee tiedottaa ilmoitustaululla sekä kunnan nettisivuilla. Tapahtumia ei saa järjestää ampumaradan käyttöaikojen ulkopuolella.
2. Sallitut vuosittaiset laukausmäärät haulikkoradalla on maksimissaan 25 000 laukausta vuodessa ja kivääriradalla maksimissaan 10 000 laukausta vuodessa. Radan toiminnasta kilpailujen ja ammutakokeiden osalta on pidettävä käyttöpäiväkirjaa, johon kirjataan laukausten lukumäärät ampumaradoittain eriteltyinä, käytetyt asetyypit ja panokset ampumaradoittain, kilpailut, poikkeus- ja häiriötilanteet ja niiden johdosta tehdyt toimenpiteet, ympäristönsuojelun kannalta merkittävät tapahtumat, alueelta otetun lyijyn määrä ja jatkokäsittely sekä toiminnasta syntyneiden jätteiden määrä, laatu ja toimituspaikat.
3. Ampumarataa saa käyttää vain luvassa määritellyillä pienikaliiperisilla (alle 12.7) aseilla ampumiseen (haulikko, kivääri, pistooli).

4. Mikäli vesientarkkailun yhteydessä havaitaan kohonneita pitoisuuksia, ampumaradan taustavallit on siivilöitävä tai niihin on tehtävä asianmukainen massan vaihto. Toimenpiteen jälkeen pitoisuudet on tarkistettava uudelleen ja tulokset on raportoitava Siikalatvan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Siivilöinti- tai massanvaihtotoimenpiteiden säännöllisyyden tarve on arvioitava uudelleen, mikäli laukausmäärät lisääntyvät tai ympäristöluvan muutos tulee muutoin tarpeelliseksi.

5. Kiväärirata-aluetta rajaava aita on oltava ehjä ja yhtenäinen, aidan hyvästä kunnosta tulee huolehtia. Haulikkorata-aluetta ympäröivässä maastossa on varmistettava, ettei ampumarata-alueelle voi harhautua vahingossa. Alue on merkittävä selkeästi ja näkyvästi varoitustauluin aluetta ympäröivään maastoon. Esimerkiksi alueella ulkoilun oleellisesti lisääntyessä turvallisuutta tulee tarkastella uudelleen ja tarvittaessa ampumarata-alue on aidattava.

Luvattomien ammuskelijoiden pääsy ampumarata-alueille on estettävä mahdollisuuksien mukaan.

6. Toiminnanharjoittajien on pyrittävä kohtuullisin käytettävissä olevin keinoin estämään radan asiaton käyttö tai alueella oleskeleminen (tarvittaessa esimerkiksi liittymään tai alueelle johtavalle tielle asennettavan portin avulla).

7. Ampumaradalle on nimettävä vastuuhenkilö, jonka nimi ja yhteystiedot on ilmoitettava Siikalatvan ympäristövalvonnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Yhteyshenkilön tiedot on laitettava näkyville myös radan yhteydessä olevalle ilmoitustaululle.

8. Ampumarata-alueella on oltava ilmoitustaulu, josta alueen käyttäjät näkevät radan yksittäistä käyttäjää koskevat lupamääräykset ja ohjeet muun muassa ampuma-ajoista ja jätehuollon järjestämisestä (YSL 42 §). Radan sallitut käyttäjät tulee olla näkyvillä ilmoitustaululla.

Melu:

9. Ampumaradan toiminnasta aiheutuva melu ei saa ylittää A painotettuna enimmäistasona impulssiakavakiolla (LAlmax) määritettyä arvoa 65 dB rataa lähimpien vakituisten asuinrakennusten piha-alueilla eikä arvoa 60 dB lähimmillä loma-asumiseen käytettävillä alueilla. Lupaa valvova ympäristönsuojeluviranhaltija voi tarvittaessa toiminnasta valitettaessa ja tai toiminnan muuttuessa velvoittaa radan ylläpitäjän tarkkailemaan aiheuttamaansa melua mittaamalla melutasoja lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Mikäli toiminnassa suunnitellaan muutoksia, joilla voi olla melua lisäävä vaikutus, tulee melun arviointi uusien ensisijaisesti laskentamallinnuksella (YSL 43, 46 §, Vnp 53/1997 2§).

Jätehuolto:

10. Ampumaradan jätehuollossa noudatetaan Jokilaaksojen jätelautakunnan jätehuoltomääräyksiä. Hylsy on kerättävä ampumarata-alueelle sijoitettavaan keräysastiaan ja toimitettava metallijätteiden kierrätyspisteeseen. Alueella on oltava jäteastia myös muulle alueella syntyvälle jätteelle kuten patruunapakkauksille, talousjätteille ja muille tavanomaisille ampumaratatoiminnassa syntyville polttokelpoisille jätteille. Kierrätettäväksi soveltuva jäte tulee lajitella ja toimittaa säännöllisesti kierrätyspisteeseen.

11. Vaaralliset jätteet tulee säilyttää muusta jättemateriaalista erillään ja toimittaa asianmukaisesti hävitettäväksi vaarallisia jätteitä vastaanottavaan laitokseen tarvittaessa. Vaarallista jätettä koskevat asiakirjat (esimerkiksi vastaanottoaikan antamat dokumentit) on säilytettävä.

12. Ampumarata-alue on siivottava tavanomaisista roskista jokaisen käyttökerran jälkeen.

13. Ampumarata-alueella on oltava kompostoiva kuivakäymälä, jonka jätteet tulee toimittaa säiliön täytyessä hyväksytyyn käsittelyyn

Seuranta- ja tarkkailuvelvollisuus:

14. Ampumaradalla tulee ottaa käyttöön kohdennettu vesientarkkailu (YSL 43 ja 46 §), joka tarkoittaa pintavesitarkkailua rata-alueelta purkavissa ojissa ja ennen vastaanottavaa vesistöä sijoitetussa tarkkailupisteessä. Haulikko- ja kivääriradan tarkkailupisteiden sijainnit on esitetty hakemuksen liitteenä esitetyllä kartalla (kuva 7).

Tarvittaessa oja muokkaamalla/kaivamalla estetään, ettei haulikkoradalta pääse aiheutumaan päästöjä kaatopaikkavesiin. Tarkemmat suunnitelmat ojituksen järjestämisestä on esitettävä kunnan ympäristösuojeluviranomaisella ennen ojituksen rakentamista.

Haulikkoradan pintavesien tarkkailu tulee aloittaa radan valmistumisen jälkeisenä vuonna haulikkoradan alapuolisesta tarkkailupisteestä sekä vastaanottavasta vesistöstä. Näytteenotto on tehtävä haitta-aineiden hallinnan tarvearvioinnin mukaisesti vähintään kuuden vuoden välein. Kivääriradalla kuormitus kasvaa luvassa myönnetyn laukausmäärän mukaan vuodessa lyijyn osalta noin 58 kg (Pb).

Kivääriradan osalta tulee ottaa kertaluontoisesti näytteet rata-alueella ulos johtavasta ojasta haulikkoradan näytteenoton yhteydessä. Kivääriradan osalta ei ole velvoitetta jatkuvaan seurantaan, ellei näytteissä havaita raja-arvot ylittäviä kohonneita pitoisuuksia.

Näytteet tulee ottaa ylivirtaamakausina keväällä ja syksyllä, jolloin tuloksista saadaan määritettyä vuosikeskiarvo, sekä tarvittaessa myös muulloin, mikäli kohonneita pitoisuuksia ilmenee.

Rata-alueelta vajoveden mukana liukenevia metalleja on myös seurattava, jos kaatopaikkavesien pohjaveden tarkkailutulokset sitä edellyttävät. Rata-alueen vajovesien laatua tutkitaan lysimetrillä haulikkoradan haulien pääasialliselta leviämisalueelta. Kivääriradan taustavallin vajovesien tarkkailu voidaan tarvittaessa toteuttaa kivääriradan maalialueella sijaitsevasta salaojaputken päästä.

Vajovesi näytteet otetaan pintavesitarkkailun yhteydessä, joko kevään tai syksyn näytteenoton yhteydessä. Näytteestä tulee analysoida ampumaradalle tyypilliset liukoiset metallit.

Näin voidaan varmistua, ettei ampumaratatoiminnoista aiheudu päästöjä vajovesiin/pohjaveteen

Häiriö- ja poikkeustilanteet:

15. Luvanhaltijan on oltava selvillä toimintansa vaikutuksista sekä otettava huomioon toiminnan pilaantumisen vaaran todennäköisyys, onnettomuusriskit sekä mahdollisuudet onnettomuuksien estämiseen ja niiden vaikutusten rajoittamiseen. Häiriötilanteissa sekä vahingoista ja onnettomuuksista, joista saattaa aiheutua merkittävää ympäristöhaittaa, on viipymättä ilmoitettava kunnan ympäristösuojeluviranomaiselle. Poliisi- pelastus- ja terveydensuojeluviranomainen voivat antaa tarkempia ohjeita yleisen turvallisuuden varmistamiseksi sekä mahdollista ampumaradan turvallisuussuunnitelmaa tehtäessä.

16. Jos onnettomuudesta, rakennelman tai laitteen purkamisesta tai muusta niihin rinnastettavasta syystä aiheutuu päästöjä tai syntyy jätettä siten, että siitä voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätteen määrän tai ominaisuuksien vuoksi, on toiminnasta ilmoitettava välittömästi Siikalatvan kunnan ympäristövalvontaan tai kiireellisessä tapauksessa pelastuslaitokselle lisävahinkojen estämiseksi.

17. Jos maahan, pohjaveteen tai ojaan on päässyt ainetta, joka saattaa aiheuttaa pilaantumista, on aiheuttajan ilmoitettava siitä Siikalatvan kunnan ympäristövalvontaan sekä tarpeen vaatiessa pelastuslaitokselle lisävahinkojen estämiseksi.

Paras käyttökelpoinen tekniikka:

18. Luvanhaltijan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista ja toimialansa parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehitymisestä ja varauduttava parhaiten soveltuvan tekniikan käyttöönottoon, mikäli näin voidaan vähentää ampumaradan toiminnasta johtuvaa ympäristöön kohdistuvaa kuormitusta.

19. Mahdollisista toiminnan muutoksista tai toiminnan lopettamisesta sekä toiminnanharjoittajan vaihtumisesta on ilmoitettava etukäteen ympäristösuojeluviranomaiselle. Toiminnan lopettamisen jälkeen on maaperä tutkittava ja tarvittaessa puhdistettava sillä hetkellä voimassa olevien määräysten mukaisesti (YSL 43 ja 75 §).

Ympäristöluvassa on kyse Piippolan Metsästysyhdistys ry, Piippolan seudun riistanhoitoyhdistys sekä Pulkilan Erä ry nimissä olevasta ampumaradan toiminnasta Siikalatvan kunnassa. Lupaharkinta on tehty ja

luvan myöntämisen edellytykset on ratkaistu Siikalatvan kunnan 26.1.2023 rakennus- ja ympäristölupalautakunnan antamalla päätöksellä.

Ampumaratatoiminnan harjoittaminen luvassa esitetyllä tavalla, voimassa olevia määräyksiä noudattaen ympäristölupa täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset. Lupamääräyksillä pyritään ennaltaehkäisemään ja minimoimaan haitallisia ympäristövaikutuksia. Määräysten mukainen toiminta ei aiheuta terveyshaittaa, merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän, pohjaveden tai muun vesistön pilaantumista, eikä erityisten luonnonolosuhteiden heikentymistä tai vaarantumista toiminnan vaikutusalueella. Määräysten mukainen toiminta ei aiheuta sen vaikutusalueella kohtuutonta haittaa naapureille.

Lupamääräysten perustelut, lupamääräys suluissa

Luvassa sallitut toiminta-ajat, ampumalaukausten vuosittaiset määrät ja käytettävät radat on määrätty hakemuksen mukaisiksi. Toiminnasta ei asetettujen lupamääräysten ja toiminnan sijoituspaikan huomioon ottaen katsota aiheutuvan yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa terveyshaittaa tai vaaraa ympäristölle eikä kohtuutonta räsitusta naapureille tai lähialueen asukkaille. (1-3)

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on periaatteena, että käytetään parasta mahdollista käyttökelpoista tekniikkaa. Luotimateriaalin poistaminen tarvittaessa on edellytetty tehtäväksi, mikäli sille ilmenee tarvetta säännölliseksi määrätyn seurannan tulosten perusteella. (4)

Määräyksellä ehkäistään ja estetään terveydelle ja ympäristölle aiheutuvaa vaaraa tai haittaa. (5-6)

Määräys on annettu toiminnan valvonnan ja seurannan kannalta. Toiminnasta vastaavan henkilön nimeäminen ja säännöistä tiedottaminen on keskeistä turvallisuuden, rata-alueiden huollon ja alueen asianmukaisen hoidon kannalta. Toiminnasta vastaavalla henkilöllä on velvollisuus olla selvillä, seurata ja tarkkailla toimintaa ja sen vaikutuksia sekä siitä aiheutuvia päästöjä ja jätteitä. (7)

Määräyksellä varmistetaan, että ampumaradan käyttäjät ovat selvillä toiminnasta annetuista määräyksistä ja pystyvät osaltaan toiminaan määräysten edellyttämällä tavalla. (8)

Määräyksellä rajoitetaan ympäristön yleisen viihtyisyyden vähentymistä, terveyshaittaa tai naapuruussuhdelain mukaista kohtuutonta räsitusta, jota ampumaratatoiminnan melusta voi aiheutua. Melutason ohjearvot on määritelty Valtioneuvoston päätöksen (VNp 53/1997) melutason ohjearvojen mukaisiksi. (9)

Jätteistä ja jätehuollosta annetut määräykset on annettu jätelain ja sen nojalla annettujen säännösten sekä Jokilaaksojen jätelautakunnan hyväksymien jätehuoltomääräysten mukaisesti. Jätteestä ja jätehuollosta ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa ympäristölle tai terveydelle, yleisen turvallisuuden heikkenemistä tai muuta näihin rinnastettavaa haittaa. (10-13)

Määräys vesien tarkkailuvelvollisuuksista ja mahdollisista toimenpiteistä on annettu, koska lähistöllä on pohjavesialue ja laskuojia. Määräyksellä varmistetaan, ettei toiminnasta aiheudu haittaa vesistöön tai pohjaveteen (14)

Määräysten tarkoitus on parhaan käyttökelpoisen tekniikan varmistaminen, viranomaisen tiedonsaannin varmistaminen ja poikkeustilanteissa tai toiminnan loppuessa oikeanlaisten ja oikea-aikaisten toimenpiteiden varmistaminen. Viranomaisella on tiedonsaantioikeus ja toiminnanharjoittajalla ilmoitusvelvollisuus. (15-19)

Sovelletut oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 2, 5-9, 14-17, 20, 22, 23, 27, 29, 34, 39-40, 42-44, 52-53, 58, 62, 66, 70-71, 83-85, 87, 89, 96, 123, 133-134, 136, 140, 142, 170, 172, 174, 190-191, 198, 205 § ja liite 1

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014) 2-4, 6-7, 9, 11-15, ja 21 §
Jätelaki (646/2011) 2, 5-6, 12-13, 15-17, 29, 72-73, 91 ja 118-123 §
Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012) 9-12, 20 ja 24 §
Laki eräistä naapuruussuhteista (26/1920, muutos 90/2000) 17 §
Valtioneuvoston asetus maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista (2014/2007) 2 §
Jokilaaksojen jätelautakunnan jätehuoltomääräykset 21.6.2022 § 3

Muut sovelletut ohjeet:

Ympäristöministeriö: AMPY työryhmä, Ympäristönsuojeluosasto (2012) Suomen ympäristö 23/2012 Ampumaratojen ympäristölupa. Helsinki: Edita Prima Oy
Ympäristöministeriö: Kajander, S. ja Parri, A. (toim.)(2014) Suomen ympäristö 4/2014 Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT), Ampumaratojen ympäristövaikutusten hallinta. Helsinki: Juvenes Print

Päätöksen voimassaolo

Ympäristölupa on toistaiseksi voimassa. Toiminnan olennaiseen muuttamiseen tai laajentamiseen on oltava Ympäristönsuojelulain 29 §:n mukaan lupa. Jos asetuksella annetaan ympäristönsuojelulain tai jätelain nojalla tämän luvan määräyksiä ankarampia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava.

Korvattavat päätökset

Tämä päätös korvaa Haapaveden kaupungin perusturvalautakunnan ampumaradalle myöntämän ympäristöluvan, jonka myöntämispäivämäärä on ollut 5.12.2008.

Päätöksen täytäntöönpano

Päätöksen saatua lainvoiman se voidaan panna täytäntöön. Siihen asti on noudatettava Haapaveden kunnan perusturvalautakunnan 5.12.2008 myöntämää ympäristölupaa.

Lupapäätöksen antaminen ja siitä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan ympäristönsuojelulain 85 § mukaisesti. Tieto päätöksestä julkaistaan Siikalatvan kunnan nettisivuilla.

Päätöksestä perittävä maksu

Tästä päätöksestä perittävä lupamaksu on $14 \times 20 + 2 \times 400 \text{ €} = 2 \text{ 680 €}$, joka määräytyy Siikalatvan kunnan rakennus- ja ympäristölupalautakunnan 30.11.2017 (20 §) hyväksymän taksan mukaisesti, taksan maksutaulukon kohdan muu toiminta perusteella, sekä 3 km säteellä sijaitseville lähetettyjen kuulemiskirjeiden lukumäärän (14 kpl $\hat{=}$ 20 €/kpl) perusteella.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen ja siitä perittyyn maksuun voi hakea muutosta valittamalla päätöksestä Vaasan hallinto-oikeuteen kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa päätöksen antamisesta antopäivää lukuun ottamatta. Valituskirjelmä liitteineen tulee osoittaa ja toimittaa Vaasan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä. Ympäristötarkastajan ehdotus:

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta hyväksyy valmistelun mukaisen esityksen Piippolan Metsästysyhdistys ry, Piippolan seudun riistanhoitoyhdistys ja Pulkkilan Erä ry ulkona sijaitsevan ampumaratatoiminnan ympäristöluvan toistaiseksi voimassa olevana esitetyin lupamääräyksin. Ympäristölupa korvaa Haapaveden kaupungin perusturvalautakunnan 5.12.2008 myöntämän ympäristöluvan.

Päätös Rakennus- ja ympäristölupalautakunta on hyväksynyt päätösehdotuksen 26.1.2023